

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ З МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Соціально-економічні перетворення, що спостерігаються в сучасному українському суспільстві, тісно переплітаються з проблемами духовного життя суспільства. Тому дедалі гостріше постає питання морального виховання підростаючого покоління. Найголовніші освітянські документи звертають увагу на необхідність перебудови системи освіти та виховання на принципах гуманізму, демократизму, педагогіки співробітництва у взаємовідносинах дітей і дорослих, підготовки молодого покоління до життя. На сучасному етапі розбудови України актуальною постає питання підготовки нової генерації педагогічних кадрів ХХІ століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Для нашого дослідження мають важливе значення питання, які розглядаються у сучасній педагогічній теорії: загальна підготовка студентів до професійно-педагогічної діяльності (О.Абдулліна, А.Алексюк, Г.Балл, В.Бондар, Б.Богуславська, А.Бойко, Г.Васянович, Л.Вовк, С.Гончаренко, В.Гриньов, Б.Грицюк, І.Данилюк, С.Домбровський, К.Дурай-Новакова, І.Зязюн, М.Євтух, С.Єлканов, В.Кан-Калик, Л.Кондрашова, Н.Кузьміна, Н.Ничкало, Д.Ніколенко, В.Пашенко, О.Мороз, Н.Половникова, В.Рибалка, О.Савченко, Р.Скульський, В.Семиченко, В.Сластьонін, С.Сисоєва, Г.Троцько, Р.Хмелюк, Т.Шихова, В.П.Шпак, І.Щербак та ін.); теоретична й практична підготовка педагога до виховної діяльності (О.Дубасенюк, А.Капська, Л.Міщук, Г.Троцько); професійна підготовка майбутніх фахівців (Н.Абашкіна, А.Алексюк, Ю.Бабанський, І.Бех, О.Дубасенюк, М.Євтух, Н.Кичук, О.Киричук, О.Мороз, О.Пехота, Л.Пуховська, Г.Сухобська, Р.Хмелюк та ін.); підготовка вчителя до роботи з різними типами сімей (Т.Гущина, М.Машовець, О.Семенов, І.Трубавіна, Т.Шульга); окремі аспекти роботи педагога з батьками (Ю.Азаров, І.Гребенніков, Л.Лесгафт, А.Макаренко, С.Русова, В.Сухомлинський, О.Сухомлинська, К.Ушинський, Т.Шанкова, С.Шацький та ін.); українська родинна педагогіка (М.Стельмахович, П.Щербань, В.Постовий, та ін.); окремі аспекти загальної проблеми взаємозв'язку сім'ї та дошкільного навчального закладу у формуванні особистості дитини (Л.Артемова, А.Богуш, Е.Вільчковський, Л.Загик, В.Іванова, О.Кононко, В.Котирло, Т.Кулікова, С.Ладивір, Т.Маркова, В.Маїшева, В.Нечаєва, Л.Островська, З.Плохий, Т.Поніманська та ін.); взаємодії сім'ї та школи (О.Докукіна, Ю.Бабанський, Н.Бугаєць, О.Савченко, В.Короткова, О.Урбанська та ін.).

Формування цілей статті... Мета нашого дослідження полягала у вивченні сучасного стану підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження... Нами був проведений констатувальний експеримент, метою якого було з'ясування рівня готовності студентів дошкільних факультетів педагогічною технологією роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

Під час проведення констатувального етапу педагогічного експерименту було охоплено значний масив опитуваних – 852 особи (339 студентів, 17 викладачів Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Глухівського державного педагогічного університету; 328 батьків дітей старшого дошкільного віку, 85 вихователів з досвідом роботи з батьками, діти яких відвідували старші групи дошкільних навчальних закладів міста Умані Черкаської області, 83 дітей старших груп Уманських дошкільних навчальних закладів № 30,31).

Завданнями проведення констатувального експерименту були:

1) з'ясування рівня сформованості знань у студентів до роботи з батьками з морального виховання старших дошкільників;

2) виявлення рівня сформованості педагогічних умінь у студентів до вищезазначеної діяльності.

Нами було розроблено такий план проведення констатувального експерименту:

1) виявлення проблем у вихователів та студентів у роботі з батьками з морального виховання старших дошкільників;

2) виявлення рівня морального виховання старших дошкільників;

3) з'ясування знань суті морального виховання дітей старшого дошкільного віку у їхніх батьків;

4) визначення груп знань та умінь, що необхідні майбутнім вихователям у роботі з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку;

5) виокремлення рівнів професійно-педагогічної підготовки майбутнього вихователя до означеної проблеми;

6) діагностування знань студентів;

7) з'ясування рівня педагогічних умінь у студентів, необхідних для роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

У ході дослідно-експериментальної роботи ми використовували різноманітні взаємодоповнюючі методи: емпіричні (анкетування, опитування, дискусія, інтерв'ювання, бесіди з вихователями, батьками, студентами, спостереження, порівняння, вивчення результатів діяльності студентів та вихователів, вивчення педагогічного досвіду, самооцінка, самоаналіз, експертна оцінка, експеримент); теоретичні (аналіз та синтез наукової, науково-методичної, психолого-педагогічної літератури, аналіз навчальної документації, моделювання).

Як показує практика, і вихователі, і студенти стикаються з проблемами в роботі з батьками з морального виховання старших дошкільників. Труднощі відчували 92 % вихователів, лише 8 % з них справлялись з даною проблемою. Результати анкет засвідчують, що 68 % вихователів мають недостатні знання про форми організації роботи з батьками, в своїй практиці вони здебільшого використовують консультації та бесіди, 81 % – відчують труднощі в залученні батьків до проведення масових заходів моральної спрямованості, 88 % – вказали на недостатність своєї підготовки до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку у вищій школі.

Труднощі до вищевказаної діяльності відчували 82 % студентів, 16 % – не відповіли на питання анкети, 2 % – не відчували труднощів. Результати анкетування вказують на причини недостатньої підготовки до роботи з батьками з морального виховання: 83 % студентів вказали на недостатність необхідних знань щодо планування окремих форм роботи з батьками, 78 % – відсутність контактів з сім'єю, 92% – невміння проводити масові заходи серед батьків, 89 % – відсутність необхідної літератури та наочних посібників з даної проблеми. Виходячи з отриманих вищезгаданих даних, підготовку студентів до роботи з батьками з морального виховання старших дошкільників ми вважаємо недостатньою.

Проаналізовані нами плани навчально-виховної роботи вихователів дошкільних навчальних закладів, частина яких була одночасно й студентами заочного відділення дошкільних факультетів показали, що в основному переважали групові консультації та бесіди, рідко зустрічались батьківські збори, котрі б мали виразне моральне спрямування, ще рідше планувались і проводились заходи, які б передбачали тренування в здійсненні спільних справ, спрямованих на спільну діяльність вихователів та батьків з морального виховання старших дошкільників. Вивчення та аналіз перспективних та календарних навчально-виховних планів вихователів (розділ "Робота з батьками") за рік, показало, що вони більшу увагу приділяли підготовці старшого дошкільника до навчання в школі, до фізичного виховання дошкільників в сім'ї, до трудового виховання і рідко надавали уваги питанням морального виховання дітей. Ми виявили низку недоліків під час аналізу планів: невміння визначати мету, завдання та план певної форми роботи з батьками, незнання психолого-педагогічної, методичної літератури, безсистемність у плануванні заходів. Аналіз планів дозволив нам зробити висновок про те, що студенти недооцінюють роль сім'ї в моральному вихованні старшого дошкільника, не враховують особливості окремих сімей, не здійснюють диференційований підхід, не використовують нетрадиційні форми роботи з сім'єю. Хоча під час бесід зі студентами та анкетування ми виявили, що роботу з батьками вони оцінюють як одну з важливих сторін педагогічної діяльності. Низька обізнаність майбутніх вихователів з методики роботи з сім'єю та відсутність її систематизації з морального виховання старших дошкільників спричинює до некомпетентності розв'язання цієї проблеми в діяльності педагога-вихователя з батьками.

Нами визначався загальний рівень знань моральної вихованості старших дошкільників шляхом бесід з дітьми, їхніми батьками, вихователями, анкетного опитування батьків, вихователів, спостережень за моральними вчинками дітей під час гри, праці, навчання. Результати опитування 83 старших дошкільників дошкільних навчальних закладів № 30, 31 м.Умані визначили наступні рівні знань моральної вихованості: оптимальний, високий, середній, низький (див. табл.1).

Таблиця 1

Результати рівня знань моральної вихованості старших дошкільників, % від загальної кількості знань

Рівні	Характеристика відповіді	Бали	К-сть дітей	%
Оптимальний	Повна правильна	„5”	5	6,0
Високий	Неповна правильна	„4”	17	20,5
Середній	Частково правильна	„3”	24	29,0
Низький	Неправильна або відсутня	„2”	37	44,5
Всього			83	100

У старших дошкільників з оптимальним рівнем знань (5 реципієнтів – 6,0 %) відповіді на запитання та під час бесід за картинкою були правильні, повні. Діти володіли відповідними знаннями, побачене на картинці сприймали емоційно, спирались на власний досвід. У дітей з високим рівнем знань (17 реципієнтів – 20,5%) відповіді були правильні, але неповні, не аргументовані. Діти не завжди спирались на власний досвід і знання. У дітей старшого дошкільного віку з середнім рівнем знань (24 реципієнтів – 29,0 %) відповіді були частково

правильні. У них виникали труднощі у визначенні як саме поведуться персонажі в ситуаціях, зображених на картинках, власний досвід майже не використовували. У дітей низького рівня знань (37 реципієнтів – 44,5 %) відповідей не було, у них відсутні уявлення про належну поведінку.

Спостереження за старшими дошкільниками свідчать, що діти проявляли недисциплінованість, грубість, егоїзм, лінощі, а батьки не завжди вміли правильно оцінити негативні прояви поведінки дитини, здебільшого втішали себе тим, що дитина підросте – сама зрозуміє, як слід поводитись.

Наше дослідження показало, що в організації роботи вихователів з морального виховання старших дошкільників є певні недоліки: використання малоефективних методів впливу, зокрема, словесних повчань, які призводять до того, що етичні уявлення засвоюються формально, не усвідомлюються дитиною, а тому й не стають регуляторами її поведінки і вчинків.

З метою з'ясування, яка ж робота здійснюється в сім'ї з дітьми з морального виховання, а також ставлення батьків до досліджуваної проблеми, нами було проведено анкетування та бесіди серед них. Аналіз анкетування, в якому взяли участь 328 батьків дошкільних навчальних закладів № 1, 2, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 28, 30, 31, 33 м.Умані, діти яких відвідують старші дошкільні групи, засвідчив відсутність систематичної роботи з морального виховання в родині. Так, на запитання "Чи надаєте Ви увагу моральному вихованню власної дитини?" 68 % батьків відповіли, що "не задумувались". Відповідь 5 % батьків була: "не знаю, що це". 17 % батьків написали в анкетах: "не надаю значення". Лише 10 % відповідей були позитивними: "вважаю обов'язковим". На запитання "Чи вважаєте Ви моральне виховання дітей важливим у сучасних умовах?" 25 % батьків дали негативну відповідь: "зовсім неважливо, можна обійтись без цього". 42 % батьків відповіли: "не настільки важливо, як інтелектуальний розвиток". 19 % батьків не визначились. Лише 12 % батьків розуміють важливість морального виховання у сучасних умовах. Відповіді на запитання "Чи вважаєте Ви, що повноцінне моральне виховання може дати дошкільний навчальний заклад без вашої участі?" розподілилися таким чином: 65 % батьків вважають, що "це прямий обов'язок вихователів", 21 % батьків не задумувались над поставленим питанням, 3 % відповіли: "мене це мало цікавить, головне, що дитина під наглядом", 11 % батьків переконані, що "потрібна спільна робота вихователів і батьків". На запитання "Яку допомогу у моральному вихованні вашої дитини здійснює дошкільний навчальний заклад?" 51 % батьків відповіли негативно, 38 % батьків індивідуально консультуються з вихователями переважно з питань виховання дисциплінованості і слухняності дітей, 9 % батьків користуються папками-пересувками "Такі різні діти", 2 % – користуються методичною літературою. В ході бесіди батьки не називали такі форми роботи, як конференції, засідання круглого столу, демонстрація фільмів на педагогічні теми, дні відкритих дверей, вечори запитань та відповідей.

Отже, моральне виховання в сім'ї має цілу низку недоліків. Переважна більшість з них обумовлена психологічною і педагогічною безграмотністю батьків, не розумінням духовного світу дитини, не надання важливої ролі моральному вихованню старших дошкільників, не володіння методами впливу на дітей, внаслідок чого потенційні можливості сім'ї не використовуються. Аналіз анкетування, інтерв'ювання та бесід засвідчив недостатню роботу дошкільного навчального закладу щодо залучення батьків до спільної роботи з морального виховання старших дошкільників. Таким чином, нерозуміння або невміння батьків дати дітям належне моральне виховання в сім'ї має бути усунене через педагогічно грамотного педагога-вихователя.

Нами був визначений обсяг знань та умінь, що став передумовою для вирішення проблеми підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

За основу визначення критеріїв оцінки рівня педагогічних знань, умінь та дій, ми взяли методiku вивчення рівня загальнопедагогічних знань та умінь випускників педагогічних навчальних закладів, розроблені О.Абдуліною.[1]. Критерії знань та умінь покладено в основу виокремлення чотирьох рівнів педагогічної підготовки майбутнього вихователя до означеної проблеми дослідження: ідеальний, високий, достатній, низький.

Комплекс дослідницьких діагностичних методів дозволив нам проаналізувати готовність майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку. У процесі дослідження ми отримали вихідні дані констатувального "зрізу". Отримані дані зводились і обчислювалися середні значення досліджуваних груп по кожному рівню

Здобуті дані респондентів дають підстави констатувати, що на ідеальному рівні підготовки знаходились 1,4 % студентів експериментальних груп та 1,5 % – контрольних груп; на високому рівні – 22,8 % студентів експериментальних груп та 21,2 % – контрольних груп; на достатньому рівні – 43,1 % студентів експериментальних груп та 44,1 % – контрольних груп; на низькому рівні – 32,7 % студентів експериментальних груп та 33,2 % – контрольних груп. Відповідно до визначених нами рівнів підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку різниця становила: 0,1 %; 1,6 %; 1,0 %; 0,5 %, яка засвідчує, що вихідний стан студентів контрольних і експериментальних груп на констатувальному етапі дослідження є відносно рівним.

Наочно переконуємось (див. рис. 1), що підготовка студентів дошкільних факультетів до означеної діяльності знаходиться переважно на достатньому та низькому рівнях.

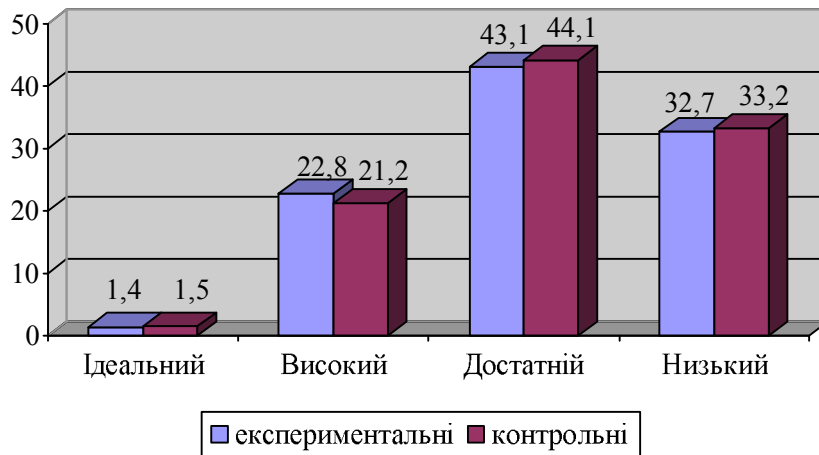

Рис.1 Рівні підготовки майбутніх вихователів на етапі констатувального експерименту

Висновки... Подальшого розгляду потребують дослідження та розробка такої системи професійної підготовки, яка б забезпечувала конкурентоспроможність майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку на ринку праці. Отже, необхідна спеціальна педагогічна система, щоб підняти рівень підготовки майбутніх вихователів до означеної проблеми на якісно вищій.

Література

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: Учеб. пособие для пед. ин-тов, слушателей Ин-та повышения квалификации преподавателей пед. дисциплин ун-тов и пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1984, 208 с.
2. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика. – М.: Педагогика, 1991. – 240 с.
3. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования. – Спб.: Питер, 2004. – 268 с.

Анотація

У статті розглядається стан підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку на сучасному етапі.

Аннотация

В статье рассматривается состояние подготовленности будущих воспитателей к работе с родителями по нравственному воспитанию детей старшего дошкольного возраста на современном этапе.

Подано до редакції 29.02.2008.

© 2008

Значенко О.П.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Розвиток України визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури. Інтеграційний процес полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці, поширенні власних культурних і науково-технічних здобутків в ЄС. У кінцевому результаті такі кроки спрацюватимуть на підвищення в Україні європейської культурної ідентичності та інтеграцію до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного простору [3]. Із 1999 року європейське освітнє співтовариство живе під знаком Болонського процесу. Його суть полягає у формуванні на перспективу загальноєвропейської системи вищої освіти, названої Зоною європейської вищої освіти, яка ґрунтується на спільності фундаментальних принципів функціонування. Однією із ключових позицій Болонського процесу є забезпечення працевлаштування випускників, що передбачає орієнтацію вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання та вміння випускників повинні бути застосовані та практично використані на користь усієї Європи [1, с. 4].

Актуальність дослідження проблеми підготовки студентів фізико-математичного факультету педагогічного університету в галузі програмування обумовлена не тільки динамікою розвитку комп'ютерних технологій, але і тенденцією переходу до кредитно-модульної системи, яка, враховуючи визначені з 2003 року заходи [2, с. 68], чітко визначає орієнтир на входження в освітній простір Європи. Саме цей факт ставить перед викладачами вищих навчальних закладів задачу модернізації освітньої діяльності в контексті європейських вимог. Реалізація цих вимоги пов'язана з переглядом загальних підходів до навчання у вищих закладах України, та з адаптацією методик викладання мов програмування до кредитно-модульної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження... Навчальний курс "Програмування та інформатика" спрямований на ознайомлення студентів фізико-математичного факультету з основами програмування. Метою

курсу є розвиток інформаційної культури студентів педагогічних університетів та підвищення рівня їх професійної підготовки за рахунок оволодіння сучасними мовами програмування та професійно-орієнтованими інформаційними засобами обробки інформації.

Для ефективного виконання поставлених задач спеціаліст повинен володіти основами алгоритмізації та програмування. Цьому присвячені третій семестр протягом якого студенти вдосконалюють знання, отримані в загальноосвітній школі та поглиблюють знання мови програмування Паскаль.

Найважливішим етапом підготовки студентів за спеціальністю “Інформатика” є формування знань вмінь та навичок розробки власних програмних продуктів у межах існуючих інструментальних систем. Це створення сьогодні базується на принципах об’єктно-орієнтованого програмування. Для цього в четвертому та п’ятому семестрах пропонується вивчення основ програмування мовою С++ та знайомство з концептуальними аспектами об’єктно-орієнтованого програмування.

Після завершення навчання курсу “Програмування та інформатика” фахівець повинен знати базові прийоми програмування, поняття про об’єктно-орієнтоване програмування, та вміти розв’язувати поставлені завдання за допомогою сучасних інформаційних технологій.

У зв’язку зі збільшенням долі самостійної роботи студентів, загострюється проблема підготовки відповідного методичного супроводження навчальних курсів, що потребує зростання кількості і якості не тільки комп’ютерів, а й ефективних засобів взаємодії з ними, потужних навчальних середовищ, інструментальних засобів розробки програм, сучасної відеотехніки, доступних широкому колу користувачів. Розуміння цих аспектів, їхніх взаємозв’язків і взаємопроникнення слід вважати однією з найважливіших складових при переході до кредитно-модульної системи навчання.

Існує пряма залежність рівня майбутньої професійної активності від рівня інформаційної активності; у процесі самостійної інформаційної діяльності зростає здатність до оцінки інформації. Студенти вищих навчальних закладів, які не вміють самостійно працювати з інформацією, отримуючи нові знання, не зможуть розраховувати на професійний успіх.

Діяльність студенту можна вважати самостійною, якщо він здійснює її без сторонньої допомоги, спираючись на свої знання, мислення, вміння, життєвий досвід, переконання, збагачуючи учня знаннями.

Ефективність процесу переходу до кредитно-модульної системи навчання суттєво залежить від розв’язання проблем проектування та впровадження якісних електронних навчальних ресурсів для самостійної навчальної роботи студентів, зокрема:

- електронних підручників та посібників;
- комп’ютерних навчаючих систем;
- лабораторних практикумів;
- баз даних і знань;
- електронних бібліотек;
- засобів навчання на основі інформаційних систем.

Аналіз досвіду використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання показує, що вони мають переваги, що дає можливість забезпечити:

- підвищення якості підготовки майбутніх фахівців на всіх етапах навчального процесу;
- акцентування зусиль на розвитку творчих здібностей студентів, їхньої самостійності, індивідуального стилю діяльності;
- представлення навчальних матеріалів у компактній, наочній, структурованій формі й адаптивність до змін їхнього складу і змісту;
- надання можливості інтерактивного режиму роботи з навчальним матеріалом і забезпечення його подання відповідно до рівня складності;
- реалізацію індивідуально-особистісного підходу до студента, з урахуванням його особливостей і можливостей, а також об’єктивну оцінку його знань комп’ютерним тестуванням;
- надання швидкого і зручного доступу студентам і викладачам до інтегрованих баз знань, довідників, зосереджених у комп’ютерних фондах навчального закладу чи інших сховищах, включених у телекомунікаційну мережу;
- залучення майбутніх учителів до високих технологій шляхом придбання ними у процесі навчання практичних навичок роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Розробка електронних навчальних ресурсів передбачає створення програмно-методичного комплексу, що забезпечує можливість самостійного, чи при участі викладача, освоєння навчального курсу, а саме за допомогою комп’ютера. Причому, мають бути передбачені різні за складністю рівні подання матеріалу та різнорівневі завдання, має бути забезпечено інтерактивність та зворотній зв’язок, що сприяє розвитку самостійності.

Курс "Програмування та інформатика" розрахований на три семестрів, наприкінці яких студенти здають заліки та екзамен, що повинні відбивати рівень їх оволодіння матеріалом, наданим у відповідних змістовних модулях. Водночас, в курсі передбачені контролюючі заходи, що здійснюються в межах рейтингової системи в процесі вивчення курсу за означеними змістовними модулями.

При оцінюванні навчальних досягнень особливу увагу було приділено контролю якості отриманих знань, вмінь та навичок студентів. При вивченні дисципліни "Програмування та інформатика" контроль рівня отриманих знань, вмінь та навичок був реалізований за допомогою комп'ютерних тестів та контрольних робіт.

Перевірка та оцінювання знань студентів здійснювалися у двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями та рівень сформованості практичних умінь і навичок. Здатність застосувати вивчений матеріал на практиці при роботі з комп'ютером можна виявити шляхом проведення контрольних робіт. Критерії оцінювання були сформульовані окремо для оцінки теоретичних питань та для перевірки практичних умінь та навичок роботи з комп'ютером.

При оцінюванні навчальних досягнень студентів встановлено максимальна кількість балів з дисципліни за семестр – 100 балів. Визначена максимальна кількість балів з кожного модуля дисципліни та виділено максимальну кількість балів за кожну тему.

При застосуванні кредитно-модульної системи організації навчального процесу впроваджено багатобальну шкалу оцінювання пропорційно до трудомісткості модуля та обсягу теми, за якою відбувається оцінювання.

При проведенні поточного контролю викладач обирає один з варіантів: 1) вибіркоче усне опитування; 2) тестовий контроль вхідного рівня; 3) вибіркоче оцінювання індивідуальних завдань; 4) вихідний тестовий контроль знань.

Найбільш ефективним, є оцінювання навчальних досягнень після вивчення кожної теми. Вся робота студента оцінюється за 5 бальною системою. Середня арифметична потім конвертується у бали.

Підсумковий контроль включає контроль теоретичних знань та практичних вмінь та навичок за весь семестр та передбачає систему тестових завдань з множинним вибором відповідей та розв'язання практичних задач засобами ПК.

Ми спробували поєднати традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень студентів. Для полегшення сприйняття результатів оцінювання тестових завдань встановлено відповідності отриманих балів, або відсотку виконаних завдань 5-бальній шкалі:

- "5" – 90-100%;
- "4" – 75-89%;
- "3" – 60-74%;
- "2" – менше 60%.

Отже перехід до кредитно-модульної системи є результатом потреби суспільства до підготовки якісних фахівців. При цьому викладання навчальних дисциплін потребує вдосконалення методичного забезпечення для реалізації принципу відкритості навчання та для підтримки самостійної роботи студентів. Провідною ланкою в цьому процесі є підготовка фахівців за напрямом підготовки "Інформатика".

Висновки... Таким чином, за результатами впровадження кредитно-модульної системи навчання, можна зазначити, що покращилася самостійна робота та підготовка студентів до лабораторних занять і відмічається підвищення рівня знань, вмінь та навичок студентів. Вагомим фактором, що вплинув на отримані результати стало створення електронних варіантів лекцій та лабораторних робіт з дисципліни "Програмування та інформатика" та розробка електронних тестів для перевірки рівня засвоєних знань.

Література

1. Болонський процес і кредитно-модульна система організації навчального процесу (методичні рекомендації для викладачів та студентів) / В.І. Євдокімов, О.М. Микитюк, Л.П. Харченко, В.В. Луценко. – Харків: ХНУРЕ, 2004. – 40 с.
2. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) / За редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабин. – Тернопіль: вид-во ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. – 147с.
3. <http://med.edu.ua/euedu.html>

Анотація

У статті розглядається проблема вивчення мов програмування студентами педагогічного університету. Досліджується їх готовність до використання нових інформаційних технологій при кредитно-модульній технології навчання.

Аннотация

В статье рассматривается проблема изучения языков программирования студентами педагогического университета. Исследуется их готовность к использованию новых информационных технологий при кредитно-модульной системе обучения.

Подано до редакції 23.02.08.